

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Sayın Mehdi EKER** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. maddeleri gereğince saygıyla talep ederim.

Orhan SARIBAL
Bursa Milletvekili

Toprak reformu; toprak üzerindeki mülkiyet hakkının küçük çiftçiler, kiracılar ve tarım işçileri lehine yeniden düzenlenmesini; başka bir ifadeyle hükümet destekli mülkiyet transferini ifade etmektedir. Ülkemizde ilk toprak reformu girişimi 1945 tarihli ve 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu olup; ikinci yasal düzenleme ise 1973 yılında yürürlüğe giren 1757 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Kanunudur. Bu kanun çerçevesinde Şanlıurfa ili uygulama alanı ilan edilmiş ve kanunun amaçları doğrultusunda kamulaştırma işlemi yapılmıştır. Mülga 1757 sayılı kanuna göre; sahibine bırakılacak arazi 3. sınıfta 1.030 dekar kabul edilerek, bu miktarın üstünde olan araziler kamulaştırılmıştır. Kanuna göre Şanlıurfa'da 1.690.105 dekar arazi kamulaştırılmış olup; bu araziler Maliye hazinesi adına tescil edildikten sonra bloke edilen kamulaştırma bedeli peşinatı serbest bırakılıp, geri kalan kamulaştırma bedeli yılda bir taksit olmak üzere 19 eşit taksit halinde yasal faizi ile birlikte ödenmesi öngörülmüştür. Kamulaştırılan arazilerden 231.000 dekarı topraksız veya az topraklı çiftçi ailelerinin topraklandırılmaları amacıyla dağıtılmıştır. 1757 sayılı Kanun Anayasa Mahkemesi tarafından usul gerekçesi ile iptal edilmiş ve 1978 yılından itibaren uygulanamaz hale gelmiştir.

1984 yılında 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanunu çıkarılarak yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda öncelikle kamulaştırma normu 1.030 dekardan 2.000 dekara çıkartılmış, arazi iadesi yapılacağından bu tarih itibariyle taksit ödemeleri durdurulmuştur. Kamulaştırılan arazilerden 916.977 dekar arazi iadesi yapıldıktan sonra 134.871 dekar arazi çiftçilere dağıtılmış veya kamuya tahsis edilmiş; kalan 632.305 dekar arazi kiralama yoluyla tasarruf edilmiştir.

11/06/2013 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe 6487 sayılı Kanunun 24'üncü maddesi ile 1984 tarihli ve 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununa Geçici 5'inci Madde eklenmiştir. Kanun maddesi; mülga 1757 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Kanunu hükümlerine göre yapılan uygulamalar nedeniyle kendilerinden kamulaştırılan ancak kamulaştırma bedelleri maliklerine ödenmeyen arazilerin iadesini öngörmektedir.

Bu çerçevede;

- 1) Mülga 1757 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Kanunu hükümlerine göre yapılan uygulamalar nedeniyle kendilerinden kamulaştırılan ancak kamulaştırma bedelleri maliklerine ödenmeyen toplam arazi büyüklüğü ne kadardır?
- 2) Bu arazilerden ne kadarı kaç çiftçiye kiraya verilmektedir?
- 3) 30 yılı aşkın süredir kiralama yoluyla tasarruf edilen arazilerin kiralama ve kiracı olma kriterleri olarak neler temel alınmıştır?
- 4) 30 yılı aşkın süredir kiralama yoluyla tasarruf edilen bu arazileri kiralayanlar yatırım yapmış; konut inşa etmiş, bağ – bahçe kurmuştur. Bu şekilde tasarruf edilen arazilerin maliklerine iade edilmesi halinde; araziyi kullanan kiracıların mağduriyeti nasıl önlenecektir?
- 5) Muhtemel mağduriyetlerin önlenmesi için kiralama yoluyla tasarruf edilen arazilerin bedellerinin hak sahiplerine ödenmesi yoluna gidilecek midir?